

حقوق مهندسان

ماده ۱۰۱ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان

(اصلاحی مورخ ۰۵/۱۲/۹۴)

جهات رد اعضای شورای انتظامی برای رسیدگی در پرونده‌های انتظامی به شرح زیر است و هر یک از اعضای شورای انتظامی در صورت وجود هر یک از شرایط زیر در یک پرونده شکایت، در خصوص خود، باید قبل از آغاز رسیدگی به شکایت، کتباً مراتب را به رئیس شورای انتظامی استان و رئیس شورای انتظامی نظام مهندسی اعلام کرده و از جریان رسیدگی و حضور در جلسات رسیدگی به آن شکایت و صدور رأی در آن کناره‌گیری نماید. هر یک از طرف‌های شکایت نیز می‌توانند ایراد رد را مطرح کنند:

۱

وجود رابطه استخدامی یا قراردادی یا مشارکت انتفاعی بین هر یک از طرف‌های شکایت با عضوی از شورای انتظامی استان یا بستگان نسبی و سببی درجه اول وی.

۲

عضویت هر یک از طرف‌های شکایت یا بستگان نسبی و سببی درجه اول وی در شورای انتظامی.

۳

عضویت هر یک از طرف‌های شکایت یا بستگان نسبی یا سببی درجه اول وی در هیئت مدیره انتخاب‌کننده عضو شورای انتظامی به عضویت آن شورا.

۴

عضو شورای انتظامی پیش از آن در شکایت مطروحه به عنوان عضو شورای انتظامی، داور یا کارشناس یا گواه اظهار نظر کرده باشد.

۵

عضو شورای انتظامی یا بستگان نسبی یا سببی درجه اول وی یا شرکای تجاری یا قراردادی وی دارای نفع شخصی در موضوع شکایت مطروحه باشند.

۶

قبل از طرح شکایت انتظامی بین عضو شورای انتظامی و یکی از طرف‌های شکایت یا همسر یا فرزند وی دعوی انتظامی یا حقوقی یا جزایی مطرح شده باشد و از تاریخ صدور حکم قطعی دو سال نگذشته باشد.

چنانچه در شکایتی تعداد اعضای دارای جهات رد شورای انتظامی استان از یک عضو بیشتر شود، مراتب به وسیله رئیس شورای انتظامی استان کتباً به رئیس شورای انتظامی نظام مهندسی اطلاع داده می‌شود و وی رسیدگی به شکایت را به شورای انتظامی هم‌عرض متشکل از پنج نفر از اعضای شوراهای انتظامی سایر استان‌ها که یکی از آن‌ها قاضی دادگستری خواهد بود و برای سه سال در ابتدای هر دوره شورای مرکزی به وسیله این شورا انتخاب می‌شوند، ارجاع می‌کند. شوراهای انتظامی هم‌عرض حداقل دو شورا خواهد بود و استقرار آن‌ها در محل شورای انتظامی نظام مهندسی و دوره تصدی عضویت اعضای هر یک سه سال است که قابل تجدید پس از انقضای سه سال یا قابل جایگزینی پیش از انقضای سه سال می‌باشند.

تبصره ۱

هرگاه عضو شورای انتظامی ایراد رد خود را قبول نکند و در جریان رسیدگی و صدور حکم شرکت کند، این رأی حتی بدون درخواست تجدید نظر در مهلت قانونی تا زمان تأیید به وسیله شورای انتظامی نظام مهندسی قابل اجرا نخواهد بود.

تبصره ۲

آیین رسیدگی به تخلفات در شوراهای انتظامی بدوی و تجدید نظر و نحوه ابلاغ و اجرای احکام قطعی، با تصویب و ابلاغ وزیر راه و شهرسازی، ملاک عمل کلیه مراجع مربوط خواهد بود.

تبصره ۳

تبيين حدود و دامنه کار شورای هم عرض استان‌ها

در گفت‌وگو با مهندس علی بنیادی نژاد
رئیس شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان

۲. با تشکیل شورای هم عرض چه تغییری در روند ثبت شکایات از اعضای هیئت مدیره‌ها به وجود آمده است؟

وفق ماده ۱۰۱ آئین‌نامه اجرایی قبلی (اصلاحی سال ۱۳۸۱) رسیدگی به شکایات از اعضای هیئت مدیره‌ها در بخش‌هایی که به موضوع وظایف آنان در هیئت مدیره برمی‌گشت مستقیماً در شورای انتظامی کشور صورت می‌گرفت، لذا ثبت شکایات نیز می‌بایست در شورای انتظامی کشور انجام می‌گردید لیکن چنانچه در استان این شکایات ثبت می‌گردید، شورای انتظامی استان پرونده را جهت رسیدگی به شورای انتظامی کشور ارسال می‌نمود. اما با ابلاغ ماده ۱۰۱ آئین‌نامه اصلاحی سال ۱۳۹۴ و عملیاتی شدن اجرای آن از این پس کلیه شکایات علیه کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از اعضای عادی سازمان و یا اعضای هیئت مدیره سازمان بایستی در شورای انتظامی سازمان استان ثبت و مطرح گردد.

۳. روند ارجاع پرونده به شورای هم عرض بدوی استان‌ها چگونه است؟

اعضای شورای انتظامی استان (هر پنج نفر عضو شورا شامل ۴ نفر مهندس منتخب هیئت مدیره و عضو حقوق دان منتخب دادگستری استان) بایستی وفق مفاد ماده ۱۰۱ اخیر جهات رد خویش را بررسی نمایند. در صورتی که هریک از اعضای شورای انتظامی استان جهات ردی در پرونده مورد بررسی داشته باشند، موظفند کتباً این موضوع را به اطلاع رئیس شورای انتظامی

۱. از آنجایی که شورای هم عرض استان‌ها تشکیل شده و شروع به کار نموده است، در این خصوص و حوزه عملکرد این شورا توضیح دهید.

با عنایت به اینکه وفق ماده ۱۰۱ آئین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (اصلاحیه ۱۳۸۱)، بخشی از شکایات علیه اعضای هیئت مدیره سازمان استان‌ها به طور یک مرحله‌ای و در شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان رسیدگی می‌گردید، لذا به منظور دو مرحله‌ای نمودن رسیدگی به کلیه پرونده‌های انتظامی، ماده ۱۰۱ آئین‌نامه در مورخ ۹۴/۱۲/۰۵ اصلاح گردید. لیکن در اصلاحیه اخیر موضوع کمی گسترده‌تر شد و موارد جهات رد اعضای شورای انتظامی استان‌ها مطرح گردید که پیش از این مفاد این ماده آمده است.

لذا با مطالعه ماده فوق‌الذکر متوجه می‌شویم که نه تنها پرونده‌های اعضای هیئت مدیره‌های سازمان استان‌ها بلکه طیف وسیعی از پرونده‌ها به واسطه رعایت مفاد این ماده قابل رسیدگی در شورای انتظامی استان‌ها نیستند، لذا به استناد تبصره ۱ ماده ۱۰۱ آئین‌نامه شورای هم عرض استان‌ها دو شعبه توسط شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان تشکیل شده است و کار خود را نیز شروع نموده‌اند.

در اولین مرحله تعداد ۱۴ پرونده ارسالی از شورای انتظامی استان‌ها به دو شعبه مذکور ارجاع داده شد و سایر پرونده‌ها نیز آماده ارجاع به شورای مذکور هستند.

صادرکننده رأی از طریق شورای انتظامی استان به طرفین پرونده ابلاغ می‌کند و چنانچه در آئین رسیدگی روش دیگری پیش‌بینی شود بعد از ابلاغ به آن روش اقدام می‌شود.

۷. نحوه اعتراض به آرای مذکور چگونه است؟

اعتراض به آرای بدوی صادره در شورای هم‌عرض استان دقیقاً مشابه روش اعتراض به آرای بدوی صادره از شورای انتظامی استان‌هاست که وفق ماده ۹۳ آئین‌نامه اجرایی ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض و تجدیدنظرخواهی است. لذا طرفین پرونده می‌توانند پس از ابلاغ رأی صادره بدوی به آن‌ها جهت اعتراض و یا تجدیدنظرخواهی به شعبه هم‌عرض صادرکننده رأی و یا شورای انتظامی کشور مراجعه نمایند.

۸. مرجع تجدیدنظرخواه چه مرجعی است؟

مرجع تجدیدنظر مثل سایر آرای بدوی صادره از شورای انتظامی استان‌ها، همان شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور است.

۹. چند پرونده جهت ارجاع به شورای هم‌عرض وجود دارد؟

نزدیک به ۲۰۰ پرونده که البته با یکدیگر تفاوت‌هایی دارند که انشاءالله در مراحل بعدی آن‌را توضیح خواهیم داد.

استان رسانده و از کلیه مراحل رسیدگی پرونده کناره‌گیری نمایند. با عنایت به اینکه وفق ماده ۸۴ آئین‌نامه اجرایی مصوب ۱۳۷۵ جلسات شورا با حضور دو سوم اعضا رسمیت می‌یابد، لذا نصاب رسمیت جلسات شورا جهت اتخاذ تصمیم و صدور رأی حداقل ۴ نفر است. به همین دلیل در تبصره یک ماده ۱۰۱ پیش‌بینی شده است که اگر تعداد اعضای دارای جهات رد بیش از یک نفر باشد پرونده قابل رسیدگی در شورای انتظامی استان نیست، زیرا تعداد اعضای صاحب صلاحیت رسیدگی در پرونده از ۴ نفر کمتر می‌شود و در آن صورت جلسات شورا رسمیت ندارد و در نتیجه پرونده جهت ارجاع به شورای هم‌عرض استان‌ها و صدور رأی بدوی به شورای انتظامی کشور فرستاده می‌شود و رئیس شورای انتظامی کشور پرونده را به یکی از شعب هم‌عرض ارجاع می‌دهد.

۴. در ارجاع پرونده‌ها به شعب هم‌عرض استان چه معیاری مدنظر است؟

چون فعلاً دو شعبه هم‌عرض (الف) و (ب) تشکیل شده‌اند و جمعاً ۱۰ نفر از اعضای شوراهای انتظامی استان‌ها که در این شعب مشغول خدمت هستند از ۱۰ استان کشور می‌باشند، در نتیجه در مرحله اول پرونده‌هایی که مربوط به این ۱۰ استان است تکلیفشان روشن است. به طوری که پرونده ارسالی از هر کدام از این ۱۰ استان به طور مستقیم به شعبه‌ای ارجاع می‌شود که در آن شعبه هیچ‌یک از اعضای شورا، عضو شورای انتظامی استان ارسال‌کننده پرونده نباشند. در خصوص ۲۱ استان دیگر کشور موضوع فرق می‌کند و هیچ محدودیتی برای ارجاع پرونده به هیچ‌کدام از شعب هم‌عرض وجود ندارد.

۵. پس از ارجاع پرونده به شورای هم‌عرض استان روند رسیدگی چگونه است؟

روند رسیدگی در شورای هم‌عرض با عنایت به اینکه رسیدگی بدوی محسوب می‌شود عیناً مشابه روند رسیدگی در شورای انتظامی استان است. شورای مذکور در صورت صلاحدید از اصحاب دعوی جهت حضور در جلسه رسیدگی دعوت می‌نماید. چنانچه نیاز باشد موضوع را به کارشناس ارجاع می‌دهد و سایر مواردی که در مرحله رسیدگی بدوی اقتضا کند انجام می‌پذیرد و نهایتاً نیز رأی بدوی صادر و ابلاغ می‌گردد.

۶. نحوه ابلاغ آرای صادره به طرفین پرونده چگونه است؟ این موضوع فعلاً و تا زمان ابلاغ آئین رسیدگی به تخلفات که وفق تبصره ۳ ماده ۱۰۱ اصلاحی در دست اقدام وزارت راه و شهرسازی است به این صورت خواهد بود که شورای هم‌عرض

در همایش فصلی شوراهای انتظامی سراسر کشور عنوان شد:

تخلفات کمتر از نیم درصد مهندسین، سلامت نسبی
جامعه مهندسی

۱۱۳

شماره صد و درازده

قانونی خویش شبانه روز مشغول صدور نامه و سفارش نامه و... در جهت حمایت از افراد خاص باشند.»

در ادامه همایش، مهندس رجیبی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان ایراد سخنرانی نمود. مهندس رجیبی با بیان اینکه حریم درستی برای ورود به حرفه ساخت و ساز تعریف نشده است و این، یکی از مشکلات مهم صنعت ساخت و ساز است، گفت: «شورای مرکزی فعلی ایجاد انضباط تشکیلاتی و شفافیت در عملکرد، در دستور کار قرار گرفته است.»

وی از شوراهای انتظامی استان‌ها و کشور درخواست نمود: «تا خردادماه ۱۳۹۷ کلیه پرونده‌هایی که مربوط به اعضای هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها است، در شورای انتظامی بدوی و تجدیدنظر مورد بررسی و رسیدگی قرار گیرد تا در آستانه انتخابات هیئت مدیره‌های سال آینده در این خصوص تنشی وجود نداشته باشد.» در ادامه آقای پناهی معاون مدیرکل نمایندگی‌های قوه قضائیه اظهار داشت: «حقوق شهروندی به نحو مطلوب در نهادهای شبه قضایی اجرا نمی‌گردد و در قوانین حقوقی ایران یک خلاء به عنوان آئین دادرسی اداری وجود دارد.» وی اعلام داشت که متن اولیه لایحه آئین دادرسی اداری در مرکز پژوهشگاه قوه قضائیه در حال مطالعه و تحقیق است و حضور مؤثر کلیه اعضای نهادهای شبه قضایی در جلسات کمیسیون‌ها و هیئت‌ها در استان‌ها ضرورت دارد.

در پایان این جلسه از رؤسای شورای انتظامی استان‌های فارس، چهارمحال و بختیاری و هرمزگان به عنوان میزبانان همایش فصلی شوراهای انتظامی سراسر کشور در سال ۱۳۹۶ تقدیر به عمل آمد.

جلسه همایش در نوبت عصر با حضور رؤسا و حقوق دانان شوراهای انتظامی استان‌ها، رئیس، عضو حقوق دانان و سایر اعضای شورای انتظامی کشور با دستورکار مسائل تخصصی و مشکلات حقوقی شوراهای انتظامی سراسر کشور ادامه پیدا کرد. در این جلسه مسائل مربوط به شورای انتظامی هم عرض استان‌ها، مسائل و مشکلات حقوقی آن نیز مورد بررسی اعضا قرار گرفت.

همایش فصلی شوراهای انتظامی سراسر کشور به میزبانی شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان هرمزگان در تاریخ ۲۳/۰۹/۱۳۹۶ در جزیره کیش برگزار گردید.

همایش مذکور در نوبت صبح با حضور رؤسا و حقوق دانان شوراهای انتظامی استان‌ها، رئیس، حقوق دان و سایر اعضای شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، رئیس و اعضای هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان هرمزگان و مهمانان ویژه همایش مهندس رجیبی و مهندس بهادری رئیس و دبیر اجرایی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور و آقای پناهی معاون مدیرکل نمایندگی‌های قوه قضائیه برگزار گردید.

در ابتدا مهندس رضایی سررده رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان هرمزگان و میزبان همایش، ضمن خوشامدگویی به رؤسا و حقوق دانان عضو شوراهای انتظامی استان‌ها و کشور و مهمانان همایش، از جایگاه رفیع شورای انتظامی به عنوان رکن اساسی در سازمان نظام مهندسی ساختمان یاد کرد. وی شورای انتظامی را به عنوان خطکش و ترازوی سنجش راستی و درستی عملکرد سازمان‌ها و اعضای آن دانست. سپس مهندس بنیادی نژاد رئیس شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان و رئیس همایش، پس از ارائه آمار عملکرد شوراهای انتظامی اذعان کرد: «علی‌رغم وجود تخلفات حرفه‌ای در جامعه مهندسی، سالانه تخلفات مهندسین و شرکت‌های عضو سازمان کمتر از نیم درصد اعضای سازمان بوده که این آمار نمایانگر سلامت نسبی جامعه مهندسی است.» وی در ادامه اظهار داشت: «سیاسی‌کاری و ورود سیاست در حوزه‌های فنی، خطر اصلی این حوزه بوده و عواقب جبران ناپذیری برای جامعه به وجود می‌آورد.»

رئیس شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان همچنین از حمایت بعضی مسئولین و منصوبین حوزه ساخت و ساز از متخلفین دانه درشت و دوگانگی رفتار آنان گلایه کرد و گفت: «شایسته نظام جمهوری اسلامی نیست که بعضی از مسئولین به جای عمل به وظایف

دانسته‌های حقوقی

نمونه رأی قطعی صادره از شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان

پرونده اول

در مورخه ... پرونده شماره ... تحت نظر است، شورا به تصدی امضاء کنندگان ذیل تشکیل شده و با بررسی محتویات پرونده و با استعانت از خداوند متعال ختم رسیدگی را اعلام و به شرح ذیل مبادرت به صدور رأی می نماید:

تجدید نظر خواه: آقای مهندس ج. ی

تجدید نظر خوانده: شهرداری شهر ...

تجدید نظر خواسته: رأی شماره ... مورخ ... شورای انتظامی استان ... مبنی بر مجازات درجه سه انتظامی به استناد بند ح ماده ۹۱ آئین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان به قرار سه ماه محرومیت موقت از استفاده از پروانه اشتغال

رأی شورا

در خصوص تجدید نظر خواهی آقای مهندس ج. ی نسبت به دادنامه فوق الذکر، با توجه به محتویات پرونده، نظریه اینکه گزارشات ثبت شده ناظر در تاریخ های ۱۳۹۲/۰۷/۳۰ مثبت به شماره ۴/۹۲/۱۹۳۴۸ و ۴/۹۲/۱۰/۰۴ مثبت به شماره ۴/۹۲/۲۵۴۸۵ در شهرداری ... که به ترتیب در مرحله پی سازی و سفت کاری گزارش تخلف و افزایش زیربنای ملک را به شهرداری اعلام نموده و تاریخ صدور رأی کمیسیون ماده ۱۰۰ شهرداری (۱۳۹۳/۰۴/۲۲) بعد از گزارشات ناظر می باشد، لذا ناظر به وظیفه قانونی خویش عمل نموده و تخلفی از سوی وی احراز نمی گردد، لذا شورا به استناد ماده ۹۸ از آئین نامه اجرایی قانون مذکور، ضمن نقض رأی بدوی شماره ... مورخ ... شورای انتظامی استان ...، حکم بر برائت تجدید نظر خواه صادر و اعلام می نماید.

این رأی به استناد ماده ۲۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان قطعی و لازم الاجراست.

نکته حقوقی

چنانچه ناظرین ساختمان ها به موقع و به وضوح در گزارشات دوره ای یا موردی به وظایف قانونی خویش خصوصاً رعایت مفاد پروانه ساختمان عمل نمایند و تخلفات احتمالی سازندگان یا مالکان را گزارش نمایند و این گزارش را به مرجع صدور پروانه ارائه دهند و در جهت دفاع از خویش در مواقع ضروری شماره ثبت گزارشات خویش در مرجع صدور پروانه را ارائه دهند، تخلفی به آن ها منتسب نمی شود.

پرونده دوم

در مورخه ... پرونده شماره ... تحت نظر است، شورا به تصدی امضاء کنندگان ذیل تشکیل شده و با بررسی محتویات پرونده و با استعانت از خداوند متعال ختم رسیدگی را اعلام و به شرح ذیل مبادرت به صدور رأی می نماید:

تجدید نظر خواه: آقای مهندس ح. آ مدیرعامل شرکت (س)

تجدید نظر خوانده: آقای مهندس ش. ی مدیرعامل شرکت (ک)

تجدید نظر خواسته: رأی شماره ... مورخ ... شورای انتظامی استان ... مبنی بر مجازات درجه چهار انتظامی به استناد بند ب ماده ۹۱ آئین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان به قرار ۱۸ ماه محرومیت موقت از استفاده از پروانه اشتغال

رأی شورا

در خصوص تجدید نظر خواهی آقای مهندس ح. آ مدیرعامل شرکت (س) نسبت به دادنامه فوق الذکر، با توجه به محتویات پرونده و استماع توضیحات طرفین در جلسه مورخ ... و همچنین لوایح تکمیلی طرفین، نظریه اینکه شورا استدلال های شورای بدوی را در محکومیت شرکت (س) غیر مستند دانسته و ایشان را (شرکت (س) و مدیرعامل آن را) به خاطر امضای قرارداد شماره ... مورخ ... (نظارت) که در بخش دستمزد تقبل نموده است که بابت دستمزد نظارت از آپارتمان های همان ساختمان مورد نظارت تهاثر نمایند متخلف دانسته و تخلف آن را محرز تشخیص داده، لیکن به دلیل اینکه موضوع به عینیت نرسیده و نهایتاً نظارتی انجام نشده و قبل از ساخت ناظر تغییر نموده است مستحق تخفیف دانسته، لذا شورا ضمن نقض رأی بدوی شماره ... مورخ ... شورای انتظامی استان ... و به استناد بند الف ماده ۹۱ آئین نامه اجرایی قانون مذکور شرکت (س) و مدیرعامل آن (آقای مهندس ح. آ) را از مجازات درجه چهار انتظامی از ۱۸ ماه محرومیت موقت از استفاده از پروانه اشتغال به مجازات درجه دو انتظامی به قرار توبیخ کتبی با درج در پرونده محکوم می نماید.

این رأی به استناد ماده ۲۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان قطعی و لازم الاجراست.

نکته حقوقی

هر چند ذی نفع بودن ناظر در پروژه تحت نظارت خویش تخلف بوده و مستوجب اعمال مجازات است، لیکن چون تخلف مورد نظر به عینیت نرسیده و عملاً تحقق پیدا نکرده است لذا شورا با اعمال تخفیف، مجازات انتظامی را کاهش داده و به توبیخ کتبی اکتفا نموده است. انشاء الله که شرکت مورد نظر و سایر اعضای سازمان نظام مهندسی ساختمان با آگاهی کامل از قوانین و مقررات از ارتکاب به تخلفات مشابه خودداری نمایند.